

Інтерв'ю директора Департаменту пенсійного забезпечення та соціального захисту інвалідів Міністерства соціальної політики України

Микола Шамбір: Я не розумію, чому соцзахист жінок ставиться в протипагу чиемусь прибутку

З 1 липня українкам до страхового стажу зараховують відпустку по вагітності та полога (декрет). Ця норма викликала доволі неоднозначну реакцію. Щоб розібратися в нововведенні, а також в тому, хто від нього отримає зиск, ми звернулися до директора Департаменту пенсійного забезпечення та соціального захисту інвалідів Міністерства соціальної політики України Миколи Шамбіра.

Сьогодні активно обговорюється тема так званого податку на вагітність...

Давайте почнемо з того, що податок на вагітність вигідав той, хто в очі не бачив зміни до законодавства, про які йдеться. Дійсно, з 1 липня жінкам до страхового стажу зараховується відпустка по вагітності та пологам. Це 126 днів (70 днів до пологів та 56 днів після). Для цього роботодавець сплачує єдиний соціальний внесок – без нього страховий стаж не зараховується. На сьогодні це 33,2% від розміру виплат, що нараховують жінці. Стільки ж платиться до пенсійного фонду і з лікарняних. Крім того, аналогічною є частка ЄСВ, яку сплачують до пенсійного фонду із заробітної плати.

Чи суттєво вплинуть ці чотири додаткові місяці страхового стажу на розмір пенсії?

Крім того, що дійсно вплине на розмір пенсії, це ще й морально-етичне питання, питання ставлення держави до жінок. До мене надходило багато скарг, у яких нас звинувачували у бездіяльності саме у цьому питанні.

Чи готовий бізнес до цього нововведення? Чи не захочуть роботодавці перекласти фінансовий тягар на вагітних жінок і тих, хто тільки думає про дітей?

Чесно кажучи, я не розумію, чому соціальний захист жінок ставиться в протипагу чиемусь прибутку. Скажіть, будь ласка, коли ви йдете на лікарняний, яких за 3-4 роки може назбиратись декілька місяців, роботодавець висуває вам якісь вимоги? Давайте тоді казати про «податок на хворобу», адже за той час, коли ви хворієте, роботодавець також сплачує ЄСВ.

Зміни до пенсійного законодавства ухвалили 340 народних депутатів – за них проголосувала як влада, так і опозиція. Тобто важливість цього питання дозволила створити в парламенті навіть певну ситуативну просоціальну більшість, що, погодьтесь, буває не часто. До розгляду у Верховній Раді документ погоджувався як з профспілками, так і з роботодавцями, про що є їх офіційні позиції.

Але ж все одно, реалізація цієї норми - додаткове фінансове навантаження на роботодавця

Як я вже казав, ця пропозиція була погоджена із спільним представницьким органом роботодавців і вони підтримали не тільки необхідність зараховувати жінкам до страхового стажу період перебування у декретній відпустці, а й розмір відрахувань, пов'язаних із цим.

Інше питання – недобросовісні роботодавці. На таких підприємствах і понаднормові не оплачуються, і з лікарняними проблема, й інші соціальні гарантії, закріплені законодавчо, не виконуються. Ці підприємці роблять і робитимуть усе можливе, щоб за рахунок своїх співробітників мінімізувати видатки.

Експерти стверджують, що це нововведення ставить у нерівні умови жінок по відношенню до чоловіків і порушує гендерну рівність.

Навпаки, породіллі отримали соціальний захист, якого раніше в них не було. Тобто, якщо у лютому цього року хтось катаючись на лижах впав і дуже невдало поламав ногу, то ті декілька місяців, які він лежав у лікарні та проходив реабілітацію, пішли йому до страхового стажу. А ось жінка, яка народила дитину у тому ж лютому і їй виписали аналогічний лікарняний, безповоротно викреслила зі свого страхового стажу ці 4 місяці. Хіба це справедливо? З липня жінкам цей період вже зараховується до страхового стажу. Саме це, на мою думку, і забезпечує гендерну рівність.

Ми спілкувалися з жінками і вони все ж побоюються, що тепер роботодавці будуть їм зменшувати зарплату, чи взагалі звільняти.

В мене до вас зустрічне питання: серед тих вагітних, яких ви опитали, чи була хоча б одна, яка після подібних спроб роботодавця звернулась із заявою про правопорушення? Кодекс законів про працю, а саме стаття 184, передбачає чітку заборону звільняти вагітних жінок чи зменшувати їм заробітну плату – відповідальність як адміністративна, так і кримінальна. Повноваження по контролю покладені на Держпраці. Однак прийти з позаплановою перевіркою інспектори можуть тільки на підставі офіційної заяви. Через це за перше півріччя цього року було зафіксовано трохи більше 20 таких порушень по всій Україні.

Проте зазвичай жінки не хочуть звертатися із заявами, бо знають, що потім їм створять усі умови, щоб вони самі звільнились.

Ось бачите, до якого висновку Ви зараз прийшли. Тож справа все таки не в законі, а саме в роботодавцях, які не хочуть нести відповідальність за своїх співробітників і безчесно ставляться до вагітних жінок.

У тому то й наша біда, що бездіяльність постраждалих у таких ситуаціях і провокує безкарність недобросовісних роботодавців. Ми не можемо покарати підприємця, якщо про своє звільнення вагітна розповіла тільки подрузі. Крім того, в усьому світі на захисті працівників стоять не тільки державні органи, а й профспілки.

**Любомира КОВАЛЬ,
„Урядовий кур'єр”**